

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของเรื่อง

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์นับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาด้านเกษตรอย่างเช่นประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปทางเกษตร นอกจากนี้ ยังช่วยสนับสนุนให้อุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็วทันกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร

การเลี้ยงสัตว์ในสมัยก่อน ๆ เป็นการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้บริโภคภายในครอบครัว อาหารสัตว์ที่ใช้มักเป็นอาหารที่ได้จากธรรมชาติ เช่น หญ้า ข้าวโพด ข้าวเปลือก รำ เป็นต้น ต่อมาเมื่อความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์เพิ่มขึ้น จึงได้มีการขยายการเลี้ยงสัตว์ออกไป โดยเปลี่ยนจากการเลี้ยงเพื่อใช้บริโภคภายในครอบครัวมาเป็นการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า พร้อมทั้งได้มีการพัฒนาการในด้านการใช้อาหารสัตว์อีกด้วย โดยค่อย ๆ เปลี่ยนจากการใช้อาหารธรรมชาติมาเป็นการใช้อาหารในลักษณะสำเร็จรูปแทน ซึ่งจะช่วยประหยัดเวลาและให้คุณค่าทางอาหารได้มากกว่า ทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า เพราะได้ช่วยให้สัตว์เจริญเติบโตเร็ว และมีความต้านทานโรคสูง

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ได้เกิดขึ้นมานานพอสมควร แต่ก่อนโรงงานที่ขอดี้งมักเป็นโรงงานขนาดเล็กที่มีอยู่ทั่วไปทุกภาค ต่อมาในระยะ ๗-๘ ปีที่ผ่านมา ได้มีการตั้งโรงงานอาหารสัตว์ขนาดใหญ่ขึ้นหลายโรงงาน อาหารสัตว์ที่ผลิตจากโรงงานขนาดใหญ่ส่วนมากมักเป็นอาหารสุก อาหารไก่ และอาหารเป็ด อุตสาหกรรมอาหารสัตว์นอกจากจะช่วยก่อให้เกิดอุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ขึ้นภายในประเทศแล้ว ยังก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมผลิตปลาป่น อุตสาหกรรมเพาะพันธุ์สัตว์

อุตสาหกรรมผลิตยา วิตามิน เกลือแร่ สำหรับสัตว์และส่งผลต่อการขยายตัวเองการเพาะปลูกสินค้าเกษตรหลายชนิดด้วย ยิ่งกว่านั้นอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ยังช่วยให้มูลค่าเพิ่มของสินค้าทางการเกษตรของประเทศเพิ่มขึ้นอีกด้วยคือ แทนที่ประเทศไทยจะส่งสินค้าออกในรูปของวัตถุดิบทางการเกษตร ก็แปรรูปสินค้าเหล่านี้แล้วส่งออกในรูปของอาหารสัตว์ ทำให้มูลค่าส่วนเพิ่มสูงกว่า

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ เรื่องการวิเคราะห์ทางการเงินของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประเทศไทยมีความมุ่งหมายเพื่อ

๑. เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างทั่ว ๆ ไปของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประเทศไทย
๒. เพื่อวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของกิจการต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทางการเงินที่สำคัญ เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของแต่ละบริษัท การวิเคราะห์แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน การวิเคราะห์โดยวิธี Common Size เป็นต้น
๓. เพื่อศึกษาถึงข้อบกพร่องทางการเงิน ตลอดจนปัญหาทางการเงินการบริหารและผลของการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์
๔. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาและตัดสินใจลงทุนของผู้ที่สนใจ

ขอบเขตของการศึกษา

๑. การวิเคราะห์ทางการเงินของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์หมายถึงอาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูปและหัวอาหาร ซึ่งใช้กับสัตว์เลี้ยง ๓ ประเภท คือ ไก่ สุกร และเป็ด

๒. งบการเงินที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์นี้เป็นข้อมูลจากอดีตตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๐ ถึงปี พ.ศ.๒๕๒๓ โดยเป็นงบการเงินที่ธุรกิจนำส่งกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

๓. อัตราส่วนทางการเงินบางอัน เช่น อัตราการหมุนเวียนของค่าใช้จ่ายประจำ ไม่สามารถคำนวณขึ้นมาได้ เพราะกิจการบางแห่ง เสนองบการเงินในรูปข้อมูลรวมไม่ได้แยกในรายละเอียด จึงไม่สามารถคำนวณในทุก ๆ อัตราส่วนทางการเงินที่ต้องการได้

ในการวิเคราะห์รายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์ ได้รวบรวมจนถึงสิ้นปี พ.ศ.๒๕๒๓ เท่านั้น โดยทำการศึกษาและเก็บข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เฉพาะที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด และเนื่องจากอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ประกอบด้วยบริษัทผู้ผลิตที่สามารถนำมาวิเคราะห์ ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๒๐-๒๕๒๓ มีจำนวน ๒๒ ราย โดยแบ่งบริษัทผู้ผลิตออกตามจำนวนสินทรัพย์รวมได้เป็น ๓ ขนาดคือ

กิจการขนาดใหญ่ เป็นบริษัทผู้ผลิตที่มีสินทรัพย์รวมมากกว่า ๑๕๐ ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยบริษัทผู้ผลิต ๕ รายคือ

- ๑. บริษัทกรุงเทพฯ อาหารสัตว์ จำกัด
- ๒. บริษัทแหลมทองสหการ จำกัด
- ๓. บริษัทผลิตภัณฑ์อาหารเข็นทรัล จำกัด
- ๔. บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรม จำกัด
- ๕. บริษัทเบทาโกร จำกัด

กิจการขนาดกลาง เป็นบริษัทผู้ผลิตที่มีสินทรัพย์รวม ๒๐-๑๕๐ ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยบริษัทผู้ผลิต ๑๒ ราย คือ

- ๑. บริษัทเวลโกรผลิตรังนกอาหารสัตว์ (ประเทศไทย) จำกัด
- ๒. บริษัท ซี.พี. ฟีดมิล จำกัด
- ๓. บริษัท ป. เจริญพันธ์อาหารสัตว์ จำกัด
- ๔. บริษัทกรุงเทพโภคภัณฑ์ จำกัด
- ๕. บริษัทอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ไทย จำกัด
- ๖. บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารสัตว์ จำกัด *CPC*
- ๗. บริษัทสยามอาหารสัตว์ จำกัด
- ๘. บริษัทอินเตอร์อุตสาหกรรมการค้า จำกัด
- ๙. บริษัทธัญญาไทย จำกัด
- ๑๐. บริษัทกรุงไทยอาหารสัตว์ จำกัด *KT*
- ๑๑. บริษัทก้าวหน้าบูรพา จำกัด
- ๑๒. บริษัทสากลอาหารสัตว์ จำกัด

กิจการขนาดเล็ก เป็นบริษัทผู้ผลิตที่มีสินทรัพย์รวมต่ำกว่า ๒๐ ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยบริษัทผู้ผลิต ๕ ราย คือ

- ๑. บริษัทอาหารสัตว์สยาม จำกัด
- ๒. บริษัทชนะพันธ์ อุตสาหกรรม จำกัด
- ๓. บริษัทศรีไทยปศุสัตว์ จำกัด
- ๔. บริษัทไทยยังผลิตรังนกเกษตร จำกัด
- ๕. บริษัทเอเชียปศุสัตว์ (๑๙๗๓) จำกัด

สมมุติฐานที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิเคราะห์เรื่องนี้ ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ประกอบการผลิตอาหารสัตว์ที่มีกิจการขนาดใหญ่ (สินทรัพย์รวมมากกว่า ๑๕๐ ล้านบาท) มีสมรรถภาพ

ในการหากำไร สมรรถภาพในการดำเนินการ สภาพคล่อง และความเสี่ยงสูงกว่ากิจการขนาดกลาง (สินทรัพย์รวม ๒๐-๑๕๐ ล้านบาท) และกิจการขนาดเล็ก (สินทรัพย์รวมต่ำกว่า ๒๐ ล้านบาท) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ทางการเงิน ปรากฏว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นกิจการขนาดเล็กที่มีสภาพคล่องสูงกว่ากิจการขนาดอื่น ๆ

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้จะเป็นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสาร ประกอบกับได้มีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. รวบรวมรายชื่อผู้ผลิตต่าง ๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์
๒. ศึกษารวบรวมข้อมูลและรายละเอียดโดยทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมนี้ จากบทความ วารสาร เอกสาร ทั้งจากหน่วยงานของทางราชการและเอกสาร และจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง
๓. ดำเนินการเก็บรวบรวมงบการเงินของธุรกิจผู้ประกอบการผลิตอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เฉพาะที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๓ จากกองทะเบียนธุรกิจกระทรวงพาณิชย์
๔. เรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ของรายการต่าง ๆ ในงบการเงินเท่าที่จำเป็น สำหรับการคำนวณอัตราส่วนต่าง ๆ
๕. ประเมินฐานะทางการเงินของผู้ประกอบการผลิตแต่ละราย รวมทั้งกิจการแต่ละขนาดและของทั้งอุตสาหกรรม โดยทำการวิเคราะห์จากเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญต่าง ๆ เช่น จากดัชนีทางการเงิน จากการวิเคราะห์แนวโน้มและจากงบแสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน
๖. สรุปปัญหาและข้อคิดเห็น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

๑. จะทำให้สามารถเข้าใจโดยละเอียดเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประเทศไทย

๒. เพื่อประเมินหาอัตราส่วนมาตรฐานของทั้งอุตสาหกรรมโดยส่วนรวมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๓ และจากผลการวิเคราะห์ทางการเงิน จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของธุรกิจอุตสาหกรรมนี้

๓. จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างของฐานะทางการเงิน ระหว่างผู้ประกอบการผลิตที่มีกิจการขนาดใหญ่ กิจการขนาดกลาง และกิจการขนาดเล็ก

๔. จะทำให้ทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่อง ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงกิจการอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่กำลังดำเนินกิจการอยู่ในปัจจุบัน

๕. เพื่อที่จะได้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางสำหรับรัฐบาล ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงอุตสาหกรรมนี้ อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้ดียิ่งขึ้น